

POSTANOWIENIE

Dnia 3 stycznia 2017r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Hanna Jaworska

po rozpoznaniu w dniu 3 stycznia 2017 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w W.

z udziałem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości z siedzibą w W.

o zabezpieczenie

postanawia:

oddalić wniosek

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 17 listopada 2016 r. (data prezentaty) wnioskodawca (...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w W. wniósł o udzielenie zabezpieczenia trzech roszczeń :

- 1) O ustalenie, że obowiązanemu nie przysługuje uprawnienie do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o dofinansowanie nr (...) zawartej pomiędzy stronami poprzez
 - a) Nakazanie zobowiązanemu wykonywania umowy o dofinansowanie na dotychczasowych warunkach, zgodnie z jego treścią , do czasu prawomocnego zakończenia postępowania z powództwa, z którym wnosząc zamierza wystąpić przeciwko zobowiązanemu ;
 - b) Zakazanie zobowiązanemu składania oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o dofinansowanie z przywołaniem się na okoliczności faktyczne przytoczone przez zobowiązanego w oświadczeniu z dnia 27 października 2016r;
- 2) O ustalenie, że oświadczenie woli zobowiązanego zawarte w piśmie z dnia 29 października 2016r o wypowiedzeniu umowy o dofinansowanie jest bezskuteczne poprzez :
 - a) Nakazanie zobowiązanemu wykonywania umowy o dofinansowanie na dotychczasowych warunkach, zgodnie z jego treścią , do czasu prawomocnego zakończenia postępowania z powództwa, z którym wnosząc zamierza wystąpić przeciwko zobowiązanemu ;
 - c) Zakazanie zobowiązanemu składania oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o dofinansowanie z przywołaniem się na okoliczności faktyczne przytoczone przez zobowiązanego w oświadczeniu z dnia 27 października 2016r;
- 3) O ustalenie nieistnienia prawa zobowiązanego do żądania spełnienia przez (...) Bank (...) z siedziba w S. będący gwarantem wypłaty sumy gwarancyjnej z gwarancji bankowej nr (...) z dnia 6 maja 2016r poprzez:

- a) Zakazanie zobowiązanemu podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do realizacji Gwarancji bankowej nr (...) wystawionej przez (...) Bank (...) z siedzibą w S. ;
- b) Zakazanie (...) Bankowi (...) w S. wypłaty na rzecz PARP świadczenia pieniężnego wynikającego z Gwarancji bankowej nr (...) dla zabezpieczenia realizacji umowy o dofinansowanie nr (...) zawartej pomiędzy stronami ;
- c) Na wypadek złożenia przez Obowiązanego Bankowi żądania zapłaty sumy gwarancyjnej, nakazanie Obowiązanemu wycofania tego żądania w terminie 2 dni od jego złożenia Gwarantowi;
- d) Na wypadek gdyby doszło do realizacji Gwarancji Bankowej zobowiązanie Obowiązanego do zwrotu Bankowi otrzymanych środków w terminie 2 dni od otrzymania środków;
- e) Wydanie wnioskodawcy przez Obowiązanego dokumentu w postaci Gwarancji bankowej nr (...) w terminie 5 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zabezpieczeniu.

W uzasadnieniu Wnioskodawca odwoływał się do Umowy z dnia 26 września 2011r o dofinansowanie Nr(...) zawartej pomiędzy stronami. Przedmiotem umowy było wdrożenie innowacyjnej usługi recyklingu odpadów. Umowa była kilkakrotnie zmieniana. Dla gwarancji zawartej umowy wnioskodawca wystawił weksel In blanco. Pismem z dnia 24 września 2015r PARP zażądał dodatkowego zabezpieczenia wykonania umowy w postaci Gwarancji bankowej. W dniu 6 maja 2016r taka gwarancja została udzielona przez (...) Bank (...) w S. do kwoty 9 027 666,66zł. Pismem z dnia 13 października 2016r PARP zażądał dodatkowego zabezpieczenia wykonania umowy w postaci Gwarancji bankowej do dalszej kwoty 30 869 476,19zł i wezwał (...) do złożenia tej gwarancji w terminie od 10 dni od otrzymania wezwania nie dłużej niż w ciągu czterech miesięcy od dnia zakończenia realizacji projektu(najpóźniej do 30 kwietnia 2017r). Wnioskodawca stał wprawdzie na stanowisku, że żądanie dodatkowej gwarancji bankowej nie ma podstaw prawnych, ale prowadził korespondencje z PARP, poszukiwał podmiotu, które udzieliłoby takiej dodatkowej gwarancji. Pismem z dnia 27 października 2016r PARP wypowiedział zawartą pomiędzy stronami umowę ze skutkiem natychmiastowym. Oświadczenie zostało odebrane przez wnioskodawcę w dniu 7 listopada 2016r.

Zdaniem wnoszącego wypowiedzenie to nie mogło być skuteczne, dlatego zamiera wystąpić ze stosownymi powództwami przeciwko PARP. Podstawą wypowiedzenia umowy nie mogło być nie ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia w postaci gwarancji bankowej, gdyż byłoby to nadużycie prawa. Uzasadniając swój interes prawny w żądaniu zabezpieczenia wnioskodawca podał, że do ostatniego dnia trwania umowy tj. do 31 grudnia 2016r PARP winien wykonywać swoje obowiązki i nie ma prawa wydać decyzji o obowiązku zwrotu całości dofinansowania. Na wypadek ściągnięcia przez PARP wypłaconych środków, wnioskodawca będzie zmuszony do dochodzenia ich na drodze postępowania sądowego. Brak zabezpieczenia może doprowadzić do wszczęcia przeciwko wnioskodawcy postępowania upadłościowego.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek (...) S.A. w restrukturyzacji w W. o udzielenie trzech zabezpieczeń nie zasługuje na uwzględnienie.

Złożony wniosek należało rozpatrywać pod kątem spełnienia się przesłanek z art. 730¹§ 2 i 3 kpc. Dla skutecznego żądania zabezpieczenia koniecznym jest łączne spełnienie dwóch przesłanek: uprawdopodobnienie roszczenia, z którym wnioskujący zamierza wystąpić i oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹§ 1 k.p.c.).

W myśl art. 730¹§ 2 i 3 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

Roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie istnieje znaczna szansa na jego istnienie, co nie wyklucza tego, iż w świetle głębszej analizy stanu faktycznego i prawnego, wniosek może okazać się bezzasadny (postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 grudnia 2006 r., I ACz 1129/06, LEX nr 516576).

Przyjmuje się, że roszczenie jest wiarygodne jeżeli istnieje słuszna podstawa do przypuszczenia, że ono istnieje i jest wymagalne. Przyjęcie w postępowaniu zabezpieczającym, iż roszczenie jest w jakimś procencie wiarygodne i zabezpieczenie w takim stosunku roszczenia, jest niedopuszczalne (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 sierpnia 1997 r. I ACz 735/97).

Wobec tego, że wnioskodawca zamierza wystąpić z trzema powództwami powództwem o ustalenie w trybie art. 189 kpc, w niniejszym postępowaniu winien uprawdopodobnić zaistnienie przesłanek z tegoż przepisu.

Zgodnie z treścią art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis art. 189 ma charakter przepisu materialnoprawnego. Na jego podstawie dopuszczalne są powództwa o ustalenie stosunku prawnego oraz powództwa o ustalenie prawa, i to zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne. . Warunkiem sine qua non dopuszczalności powództwa o ustalenie jest istnienie po stronie powodowej interesu prawnego w ustaleniu konkretnego stosunku prawnego lub konkretnego prawa. Interes prawny stanowi przesłankę merytoryczną powództwa o ustalenie.

Z istoty art. 189 wynika, że przedmiotem rozstrzygnięcia może być ustalenie stosunku prawnego lub prawa. Niedopuszczalne jest dlatego powództwo o ustalenie faktów (zob. orz. SN z: 22.5.1953 r., I C 26/53, Legalis; 19.10.1959 r., 4 CR 537/58, NP 1960, Nr 9, s. 1229).

Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 KPC mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa (wyr. SN z 10.6.2011 r., II CSK 568/10, Legalis). W zasadzie powództwo o ustalenie jest niedopuszczalne, gdy istnieje możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie. W takich sytuacjach brak jest bowiem interesu prawnego, gdyż ustalenie jest tylko przesłanką do uwzględnienia roszczenia o świadczenie (zob. orz. SN z 19.10.1959 r., 4 CR 537/58, NP 1960, Nr 9, s. 1229; zob. wyr. SN z 20.10.1970 r., II CR 190/70, Legalis). Interes prawny w ustaleniu stosunku prawnego będzie istniał wyjątkowo obok możliwości dochodzenia świadczenia wówczas, gdy ze spornego stosunku wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie powództwem o świadczenie nie jest możliwe lub na razie nie jest aktualne (zob. orz. SN z 11.9.1953 r., I C 581/53, Legalis; por. też wyr. SN z 2.6.2006 r., I PK 250/05, Legalis). Możliwość żądania ustalenia prawa, pomimo że samo roszczenie jest wymagalne może być uzasadniona szczególnym interesem strony powodowej (zob. wyr. SN z 13.11.1980 r., I CR 372/80, Legalis). Artykuł 189 KPC nie znajduje zastosowania wtedy, gdy ochrony swoich praw można dochodzić w drodze powództwa o świadczenie albo o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (por. wyr. SN z 5.9.2012 r., IV CSK 589/11, Legalis).

Sąd Najwyższy przyjął jednak, że możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie, nie wyklucza istnienia interesu prawnego w ustaleniu stosunku prawnego lub prawa, gdy ustalenie takie zapewni w większym stopniu ochronę praw powoda niż orzeczenie zobowiązujące do świadczenia. Ograniczanie możliwości wystąpienia z powództwem o ustalenie w takich sytuacjach byłoby sprzeczne z jego celem, którym, jak się podkreśla, jest zapewnienie skutecznej ochrony prawnej realizowanej w ramach szeroko pojmowanego dostępu do sądu (wyr. SN z 10.4.2014 r., II PK 179/13, Legalis).

Interesu prawnego w żądaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa nie można zakwestionować, gdy ma ono znaczenie zarówno dla obecnych, jak i przyszłych (możliwych), ale obiektywnie prawdopodobnych stosunków prawnych i praw (sytuacji prawnej) podmiotu występującego z żądaniem ustalenia (wyr. SN z 2.2.2006 r., II CK 395/05, Legalis). Skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona

jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania powodowi określonych uprawnień, ryzyko naruszenia w przyszłości jego praw. W przypadku gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie, znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego (wyr. SN z 15.3.2002 r., II CKN 919/99, Legalis).

Pojęcie interesu prawnego należy interpretować szeroko, przy czym nie musi być to interes majątkowy, może to też być interes niemajątkowy. Przy ocenie interesu prawnego należy stosować kryteria obiektywne, a nie subiektywne.

Interes prawny powinien istnieć w chwili wytoczenia powództwa. Skoro jednak sąd wydaje wyrok, biorąc pod uwagę stan rzeczy w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 KPC), można przyjąć, że interes prawny musi zaistnieć najpóźniej w chwili wydawania wyroku. Tak również Sąd Najwyższy w wyr. z 7.12.2012 r., II CSK 143/12, Legalis. Interes prawny zachodzi wówczas, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, przy czym niepewność ta powinna być obiektywną, tj. zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko według odczucia wnioskodawcy (zob. wyr. SN z 1.12.1983 r., I PRN 189/83, Legalis).

Uwzględniając powyższe uwagi, w ocenie Sądu, wnioskodawca nie sprostował zadaniu i w dostateczny sposób nie uprawdopodobnił ani roszczeń, z którymi zamierza wystąpić ani istnienia interesu prawnego w żądaniu z art. 189 kpc. Nie uprawdopodobnił również swojego interesu w żądaniu zabezpieczenia.

Odnosząc się do pierwszego i drugiego z żądań, z którym wnioskodawca zamierza wystąpić, tj. o ustalenie, że PARP nie na prawa wypowiedzieć umowy o dofinansowanie z powodu nie ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia oraz ustalenia, że oświadczenie woli PARP z dnia 27 października 2016r o wypowiedzeniu umowy o dofinansowanie jest bezskuteczne :

Do akt wnioskodawca przedłożył dwa takie same egzemplarze umowy o dofinansowanie nr (...) 24- 59 i k 124- 154). Umowy te zostały podpisane w dniu 5 kwietnia 2012r. Do akt została złożona również umowa nr (...) pomiędzy (...) a Spółką Akcyjną (...) z siedzibą w T.(k 182- 205).

We wniosku (...) S.A. przywołuje Umowę nr (...) z dnia 23 września 2011r i to ta umowa ma być podstawą roszczeń, z którymi zamierza wystąpić, ale umowy tej nie składa, chociaż wskazuje ją jako dowód w sprawie. Złożone do akt aneksy Nr (...) z dnia 4 października 2011r(k 60-61), nr (...) z dnia 26 maja 2014r(k 62-63), Nr (...) z dnia 20 listopada 2014r(k 64-65), Nr(...) z dnia 3 marca 2015r(k 66-67), Nr (...)z dnia 9 maja 2016r (k 68-71) dotyczą właśnie Umowy nr (...) z dnia 23 września 2011r . Sąd umową tą nie dysponował i nie mógł przeprowadzić weryfikacji twierdzeń wnoszącego pod względem praw i obowiązków stron a w szczególności pod kątem warunków wypowiedzenia umowy i żądania zabezpieczeń. Już tylko z tego powodu żądanie z pkt 1 i z pkt 2 , z którymi wnioskodawca zamierza wystąpić nie zostało uprawdopodobnione, co czyni bezprzedmiotowym odnośnienie się do pozostałych przesłanek.

Sama korespondencja dołączona do akt dot. wniosków o płatność pośrednią, o przesunięcie terminu zakończenia realizacji projektu(k 75- 76), informacje o czynionych krokach w kierunku uzyskania dodatkowego zabezpieczenia(k 85,86-87), monitorowania przez PARP sposobu realizacji umowy nie stanowi o spełnieniu obowiązku dołączenia umowy, która powinna być podstawą czynionych ustaleń. Z przedłożonej korespondencji wynika, że strony zawarły dwie umowy o dofinansowanie: jedna nr (...) z dnia 23 września 2011r i umowę nr (...) patrz k 92 i k 94-99).

Z tych samych powodów niezasadny jest wniosek o zabezpieczenie z pkt 3 żądania o ustalenie nieistnienia prawa zobowiązanego do żądania spełnienia przez (...) Bank (...) z siedzibą w S. będący gwarantem wypłaty sumy gwarancyjnej z gwarancji bankowej nr (...) z dnia 6 maja 2016r.

Gwarancja Bankowa nr (...) z dnia 6 maja 2016r została udzielona przez (...) Bank (...) II Oddział w W. na zlecenie spółki (...) S.A w W. ul. (...) w celu zabezpieczenia należytego wykonania przez Zleceniodawcę umowy o dofinansowanie nr (...)z dnia 26 września 2011r. (k 106- 107). Wystawiając niniejszą gwarancję Bank zobowiązywał

się nieodwołalnie i bezwarunkowo, niezależnie od ważności zmian i skutków prawnych umowy do zapłacenia na żądanie PARP w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania każdej kwoty do łącznej wysokości 9 027 666,66zł z tym zastrzeżeniem, że gwarancja jest ważna do dnia 30 kwietnia 2017r.

Wnioskodawca nie przedstawił żadnego dokumentu, podpisanego przez wnioskodawcę i PARP, który regulowałby prawa PARP w zakresie możliwości wystąpienia z żądaniem wypłaty gwarancji, któryby takie możliwości ograniczał. Wypłata środków z gwarancji następuje zatem po spełnieniu warunków z gwarancji bankowej. Bank nie jest uprawniony do badania stosunków prawnych pomiędzy stronami umowy, której należyte wykonanie zabezpieczał.

Mając na uwadze powyższe, wniosek jako niezasadny podlegał oddaleniu w całości. Oddalenie wniosku w tym stanie faktycznym i dowodowym nie uniemożliwia wnioskodawcy ponownego wystąpienia .